

**Analiza zgodności programu Fundusze Europejskie dla
Rozwoju Społecznego z kartą Praw Podstawowych UE:
wyzwania w zakresie integracji obywateli państw trzecich.
Dobre praktyki, rekomendacje.**

Dawid Solak

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

WSTĘP.....	4
CZĘŚĆ I: KARTA PRAW PODSTAWOWYCH UE, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU SPOŁECZNEGO ORAZ STRATEGIA MIGRACYJNA NA LATA 2025-2030.....	6
1. WPROWADZENIE DO KARTY PRAW PODSTAWOWYCH UE.....	6
2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU SPOŁECZNEGO.....	12
3. STRATEGIA MIGRACYJNA RP NA LATA 2025-2030.....	16
CZĘŚĆ II: WYZWANIA W ZAKRESIE INTEGRACJI OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH.....	18
1. DEFINICJA I ZNACZENIE INTEGRACJI.....	18
2. PRZEGLĄD AKTUALNEJ SYTUACJI.....	19
3. IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH WYZWAŃ.....	21
CZĘŚĆ III: ANALIZA WYBRANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH FERS POD KĄTEM KOMPLEMENTARNOŚCI Z IDEĄ INTEGRACJI OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH.....	23
DZIAŁANIE FERS.01.01 WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA.....	23
DZIAŁANIE FERS.01.03 KADRY NOWOCZESNEJ GOSPODARKI.....	24
DZIAŁANIE FERS.01.04 ROZWÓJ SYSTEMU EDUKACJI.....	26
DZIAŁANIE FERS.01.05 UMIEJĘTNOŚCI W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM.....	27
DZIAŁANIE FERS.01.06 EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA.....	28
DZIAŁANIE FERS.01.07 MOBILNOŚĆ PONADNARODOWA.....	29
DZIAŁANIE FERS.01.09 ROZWÓJ KOMPETENCJI CYFROWYCH.....	30
DZIAŁANIE FERS.01.10 MONITOROWANIE I IDENTYFIKACJA POTRZEB KOMPETENCYJNYCH NA RYNKU PRACY.....	31
DZIAŁANIE FERS.01.12 KSZTAŁCENIE PODYPLOMOWE LEKARZY, PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH.....	32
DZIAŁANIE FERS.04.01 EUROPEJSKIE POŻYCZKI NA SAMOZATRUDNIENIE.....	32
DZIAŁANIE FERS.04.06 ROZWÓJ DIALOGU OBYWATELSKIEGO.....	33
DZIAŁANIE FERS.04.07 WSPARCIE NGO W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI I WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO.....	33
DZIAŁANIE FERS.04.10 WSPIERANIE PROCESÓW ZARZĄDZANIA MIGRACJAMI ZAROBKOWYMI.....	34
DZIAŁANIE FERS.04.11 ROZWÓJ SYSTEMU OBSŁUGI CUDZOZIEMCÓW PRZEZ PUBLICZNE.....	35
SŁUŻBY ZATRUDNIENIA.....	35
DZIAŁANIE FERS.04.12 WSPARCIE NGO W ZAKRESIE USŁUG PUBLICZNYCH I WSPÓŁPRACY.....	36
DZIAŁANIE FERS.04.13 WYSOKIEJ JAKOŚCI SYSTEM WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO.....	37
DZIAŁANIE FERS.05.01 INNOWACJE SPOŁECZNE.....	38
CZĘŚĆ III: DOBRE PRAKTYKI W ZAKRESIE INTEGRACJI OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH.....	38
PROJEKTY KRAJOWE I LOKALNE.....	38
INICJATYWY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ZA GRANICĄ.....	39
CZĘŚĆ IV: INTEGRACJA OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH W ŚWIELE STRATEGII	

MIGRACYJNEJ RP NA LATA 2025-2030.....	41
1. WPROWADZENIE DO STRATEGII MIGRACYJNEJ RP	41
2. CELE STRATEGII MIGRACYJNEJ RP W KONTEKŚCIE INTEGRACJI OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH	43
3. DZIAŁANIA PRZEWIDZIANE W STRATEGII MIGRACYJNEJ RP	44
OCENA POZYTYWNYCH ASPEKTÓW STRATEGII MIGRACYJNEJ RP	45
CZĘŚĆ V: REKOMENDACJE DZIAŁAŃ.....	46
1. WSPARCIE FINANSOWE I TECHNICZNE.....	46
2. MONITOROWANIE I OCENA.....	47

Wstęp

Opracowanie niniejszego dokumentu wynika z głębokiej potrzeby zapewnienia pełnej zgodności programu **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS)** z fundamentalnymi wartościami i prawami zawartymi w **Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej**. Przygotowany na potrzeby **Komitetu Monitorującego FERS**, dokument ten ma na celu przeprowadzenie wszechstronnej analizy dokumentacji programu w kontekście najbardziej podstawowych praw człowieka, które stanowią fundament funkcjonowania Unii Europejskiej.

Współczesna Europa stoi przed szeregiem wyzwań społecznych, ekonomicznych i politycznych. **Integracja obywateli państw trzecich** staje się jednym z kluczowych zagadnień, wymagających pilnej uwagi i działań. Dynamiczne procesy migracyjne, napędzane przez globalizację, konflikty zbrojne czy zmiany klimatyczne, sprawiają, że coraz więcej osób szuka schronienia i lepszych perspektyw życia w krajach członkowskich UE. W tym kontekście niezwykle ważne jest, aby programy takie jak FERS nie tylko wspierały rozwój społeczny, ale także promowały wartości takie jak godność ludzka, wolność, równość i solidarność.

Analiza zawarta w niniejszym dokumencie obejmuje również najnowsze krajowe dokumenty programowe, w tym **Strategię Migracyjną Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2025-2030**. Strategia ta wprowadza nowe ramy i kierunki działań w obszarze polityki migracyjnej Polski, co ma bezpośredni wpływ na sposób realizacji programów wspieranych ze środków europejskich. Uwzględnienie jej w naszej analizie pozwala na pełniejsze zrozumienie kontekstu krajowego oraz identyfikację potencjalnych synergii lub rozbieżności pomiędzy celami krajowymi a unijnymi.

Europa od zawsze była miejscem spotkania różnych kultur, tradycji i języków. Ta różnorodność jest źródłem naszej siły i bogactwa, ale jednocześnie stawia przed nami wyzwania związane z budowaniem spójnych i otwartych społeczeństw. **Karta Praw Podstawowych UE** stanowi kompas, który wskazuje kierunek w zakresie poszanowania praw każdego człowieka, niezależnie od jego pochodzenia, religii czy statusu społecznego. W kontekście FERS kluczowe jest, aby wszelkie działania podejmowane w ramach programu były zgodne z duchem i literą Karty, promując równość szans i eliminując wszelkie formy dyskryminacji.

Strategia Migracyjna RP na lata 2025-2030 stanowi odpowiedź na zmieniającą się rzeczywistość migracyjną. Jej cele i założenia mają na celu nie tylko kontrolę przepływów migracyjnych, ale przede wszystkim skuteczną integrację obywateli państw trzecich w Polsce. Analiza tej strategii w kontekście FERS pozwala na ocenę, na ile program ten wspiera realizację krajowych priorytetów w sposób zgodny z wartościami unijnymi.

Celem niniejszego dokumentu jest nie tylko ocena formalnej zgodności FERS z Kartą Praw Podstawowych UE, ale także identyfikacja wyzwań praktycznych w zakresie integracji migrantów. Chcemy przedstawić **dobre praktyki** z innych krajów UE, które z sukcesem realizują projekty integracyjne, oraz sformułować **rekomendacje** mające na celu usprawnienie działań w Polsce. Wierzimy, że takie holistyczne podejście pozwoli na wypracowanie skutecznych strategii, które przyniosą korzyści zarówno dla migrantów, jak i dla społeczeństwa przyjmującego.

W obliczu globalnych wyzwań, takich jak kryzysy humanitarne, zmiany klimatyczne czy pandemia, solidarność i współpraca stają się wartościami o kluczowym znaczeniu. Europa musi pozostać miejscem, w którym prawa człowieka są nie tylko deklarowane, ale przede wszystkim aktywnie chronione i promowane. **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego** mają potencjał, aby stać się narzędziem realnej zmiany, wspierając projekty i inicjatywy, które przyczyniają się do budowy bardziej sprawiedliwego i otwartego społeczeństwa.

Zapraszamy do lektury i refleksji nad przedstawionymi analizami i wnioskami. Mamy nadzieję, że dokument ten stanie się cennym źródłem wiedzy i inspiracji dla wszystkich zaangażowanych w tworzenie i realizację polityk społecznych w Polsce. Wierzimy, że wspólnym wysiłkiem możemy przyczynić się do kształtowania przyszłości, w której **prawa i godność każdego człowieka** są niepodważalnymi fundamentami naszej wspólnoty.

Część I: Karta Praw Podstawowych UE, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego oraz Strategia Migracyjna na lata 2025-2030

1. Wprowadzenie do Karty Praw Podstawowych UE

Definicja i znaczenie

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej to fundamentalny dokument, który zbiera w jednym akcie prawnym wszystkie podstawowe prawa i wolności przysługujące obywatelom Unii Europejskiej. Została proklamowana 7 grudnia 2000 roku podczas szczytu Rady Europejskiej w Nicei, a prawnie wiążący charakter zyskała wraz z wejściem w życie **Traktatu z Lizbony** 1 grudnia 2009 roku.

Karta ma na celu wzmocnienie ochrony praw człowieka w Unii Europejskiej poprzez:

Ujednolicenie: Zgromadzenie w jednym dokumencie rozproszonych wcześniej praw i wolności.

Przejrzystość: Ułatwienie obywatelom zrozumienia przysługujących im praw.

Skuteczność: Zapewnienie, że instytucje unijne oraz państwa członkowskie respektują te prawa podczas implementacji i stosowania prawa UE.

Karta odzwierciedla wspólne tradycje konstytucyjne państw członkowskich oraz międzynarodowe zobowiązania w zakresie praw człowieka, w tym Europejską Konwencję Praw Człowieka. Stanowi ona fundament wartości, na których opiera się Unia Europejska, takich jak poszanowanie godności ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka.

Kluczowe zasady i wartości

Karta Praw Podstawowych UE składa się z **preambuły** oraz **54 artykułów** zgrupowanych w siedmiu tytułach:

1. Godność: Podkreśla nienaruszalność godności ludzkiej jako podstawę wszystkich praw podstawowych.

- o **Prawo do życia:** Każdy ma prawo do życia, zakaz kary śmierci.

- **Zakaz tortur:** Nikt nie może być poddawany torturom ani niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu.
- **Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej:** Nikt nie może być trzymany w niewoli lub poddaństwie.

2. **Wolności:** Obejmuje podstawowe wolności osobiste i obywatelskie.

- Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.
- Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego.
- Ochrona danych osobowych.
- Wolność myśli, sumienia i religii.
- Wolność wypowiedzi i informacji.
- Wolność zgromadzeń i stowarzyszania się.
- Wolność sztuki i nauki.
- Prawo do edukacji.
- Wolność wyboru zawodu i prawo do pracy.
- Prawo własności.

3. **Równość:** Zapewnia równe traktowanie wszystkich osób.

- **Równość wobec prawa.**
- **Niedyskryminacja:** Zakaz dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię, przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
- **Różnorodność kulturowa, religijna i językowa:** Poszanowanie i ochrona różnorodności.
- **Równość kobiet i mężczyzn.**
- **Prawa dziecka:** Prawo do ochrony i opieki niezbędnej do jego dobra.
- **Prawa osób starszych:** Poszanowanie ich godności i niezależności.
- **Integracja osób niepełnosprawnych:** Uznanie i poszanowanie pełnego udziału w życiu społecznym.

4. **Solidarność:** Dotyczy praw społecznych i ekonomicznych.

- Prawo pracowników do informacji i konsultacji w przedsiębiorstwie.
- Prawo do rokowań zbiorowych i akcji zbiorowych.
- Prawo dostępu do usług pożytku publicznego.

- Ochrona w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia.
- Sprawiedliwe i godziwe warunki pracy.
- Zakaz pracy dzieci oraz ochrona młodzieży w pracy.
- Życie rodzinne i zawodowe: Prawo do ochrony rodziny.
- Bezpieczeństwo społeczne i pomoc społeczna.
- Ochrona zdrowia.
- Dostęp do usług o znaczeniu ekonomicznym.
- Ochrona środowiska.
- Ochrona konsumentów.

5. Prawa obywatelskie: Związane z uczestnictwem w życiu demokratycznym.

- Prawo wyborcze: Do Parlamentu Europejskiego i w wyborach lokalnych.
- Prawo do dobrej administracji.
- Prawo dostępu do dokumentów.
- Prawo petycji.
- Swoboda przemieszczania się i pobytu.
- Ochrona dyplomatyczna i konsularna.

6. Wymiar sprawiedliwości: Gwarantuje sprawiedliwość proceduralną.

- Prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu.
- Domniemanie niewinności i prawo do obrony.
- Zasady legalności i proporcjonalności kar.
- Zakaz ponownego sądzenia lub karania za to samo przestępstwo.

7. Postanowienia ogólne: Określają zakres stosowania Karty i zasady interpretacji.

Znaczenie Karty polega na tym, że:

- **Ustanawia standardy:** Karta stanowi punkt odniesienia dla praw podstawowych w całej UE.
- **Ma charakter wiążący:** Jest prawnie wiążąca dla instytucji UE oraz państw członkowskich w zakresie, w jakim stosują prawo unijne.
- **Zapewnia ochronę prawną:** Obywatele mogą powoływać się na prawa zawarte w Karcie przed sądami krajowymi i Trybunałem Sprawiedliwości UE.

Karta Praw Podstawowych UE jest zatem kluczowym dokumentem kształtującym przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii Europejskiej. Promuje ona wartości europejskie, gwarantuje prawa i wolności obywateli oraz stanowi fundament dla polityk unijnych, w tym dla programów takich jak **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego**. W kontekście tych programów Karta zapewnia, że działania podejmowane w ramach ich realizacji są zgodne z podstawowymi prawami i wartościami UE.

Historia integracji europejskiej jest nierozzerwalnie związana z dążeniem do zapewnienia pokoju, stabilności i poszanowania praw człowieka na kontynencie, który doświadczył tragicznych skutków dwóch wojen światowych. **Robert Schuman**, francuski polityk uważany za jednego z ojców założycieli Unii Europejskiej, w swoim słynnym wystąpieniu **9 maja 1950 roku** podkreślał znaczenie wspólnych wartości i solidarności między narodami Europy.

Cytując Roberta Schumana:

> "Europa nie powstanie od razu ani według jednego planu. Będzie budowana poprzez konkretne osiągnięcia, które najpierw stworzą rzeczywistą solidarność."

Te słowa odzwierciedlają przekonanie, że jedność Europy musi opierać się na wspólnych wartościach i prawach, które są chronione i promowane na wszystkich poziomach integracji. **Karta Praw Podstawowych UE** jest manifestacją tego przekonania, stanowiąc fundament prawny i moralny Unii.

Schuman wierzył, że tylko poprzez współpracę opartą na poszanowaniu godności ludzkiej i praw podstawowych możliwe jest zbudowanie trwałego pokoju i dobrobytu. Wartości te są dziś filarem Unii Europejskiej i kierują jej politykami, programami i inicjatywami.

Jak stwierdził Schuman:

> "Demokracja będzie bezpieczna tylko wtedy, gdy oparta jest na świadomości moralnej."

Karta Praw Podstawowych UE odzwierciedla te ideały, podkreślając znaczenie praw człowieka, równości, wolności i solidarności. Jest narzędziem, które umożliwia realizację wizji Schumana o Europie zjednoczonej nie tylko gospodarczo, ale przede wszystkim w wartościach i celach.

Jean Monnet, inny z ojców założycieli Unii Europejskiej, również podkreślał znaczenie solidarności i wspólnych wartości w procesie integracji europejskiej. Jego słowa wciąż odbijają się echem w dzisiejszej Europie:

> **"Nie zjednoczymy państw, zjednoczymy ludzi."**

Monnet wierzył, że prawdziwa integracja europejska jest możliwa tylko wtedy, gdy opiera się na wspólnych wartościach i solidarności między ludźmi, a nie tylko na interesach państw narodowych.

W jednym ze swoich słynnych cytatów Monnet podkreślał:

> **"Nic nie jest możliwe bez ludzi, nic nie jest trwale bez instytucji."**

Te słowa Monneta pokazują, że dla trwałej integracji europejskiej niezbędne są zarówno zaangażowanie obywateli, jak i mocne, demokratyczne instytucje. Karta Praw Podstawowych UE, jako fundament wartości, na których opiera się Unia, odgrywa kluczową rolę w budowaniu takich instytucji.

Współczesne wyzwania, takie jak migracja, zmiany społeczne czy globalizacja, wymagają od Unii Europejskiej stałego odwoływania się do tych podstawowych wartości. Karta zapewnia, że w obliczu tych wyzwań prawa każdego człowieka są chronione, a działania instytucji i państw członkowskich są zgodne z zasadami demokracji i praworządności.

Jak powiedział Monnet:

> **"Ludzie tylko akceptują zmiany, gdy są do nich przekonani z powodów, które sami rozumieją."**

Te słowa podkreślają, że dla trwałej i skutecznej integracji konieczne jest nie tylko wprowadzanie zmian, ale także zapewnienie, że są one zrozumiałe i akceptowane przez obywateli. Karta Praw Podstawowych UE, promując transparentność i uczestnictwo, pomaga w realizacji tego celu.

Poprzez odwołanie się do wartości i idei wyrażanych przez Schumana i Monneta, Karta Praw Podstawowych UE nie tylko chroni prawa jednostki, ale także promuje spójność społeczną i demokratyczne zaangażowanie w całej Europie. W kontekście Funduszy Europejskich dla

Rozwoju Społecznego Karta pełni rolę kompasu, zapewniając, że wszelkie działania podejmowane w ramach programu są zgodne z fundamentalnymi wartościami Unii Europejskiej.

Karta Praw Podstawowych UE odzwierciedla te ideały, podkreślając znaczenie praw człowieka, równości, wolności i solidarności. Jest narzędziem, które umożliwia realizację wizji Schumana o Europie zjednoczonej nie tylko gospodarczo, ale przede wszystkim w wartościach i celach.

Współczesne wyzwania, takie jak migracja, zmiany społeczne czy globalizacja, wymagają od Unii Europejskiej stałego odwoływania się do tych podstawowych wartości. Karta zapewnia, że w obliczu tych wyzwań prawa każdego człowieka są chronione, a działania instytucji i państw członkowskich są zgodne z zasadami demokracji i praworządności.

W kontekście **Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego**, Karta służy jako kompas, kierując alokacją środków i realizacją projektów w sposób, który promuje inkluzję społeczną, równość szans oraz poszanowanie godności wszystkich beneficjentów, w tym obywateli państw trzecich.

Integracja europejska, zainspirowana wizją takich polityków jak Robert Schuman, opiera się na przekonaniu, że wspólne działanie w duchu solidarności prowadzi do dobrobytu i pokoju. Karta Praw Podstawowych UE jest wyrazem tego przekonania, zapewniając ramy prawne dla ochrony praw jednostki w ramach Unii.

Jak powiedział Schuman:

> **"Europa potrzebuje duszy, świadomości swoich historycznych korzeni i odpowiedzialności za swoją przyszłość."**

Te słowa są przypomnieniem, że przyszłość Europy zależy od naszego zaangażowania w ochronę i promowanie fundamentalnych praw i wartości. Karta Praw Podstawowych UE nie jest jedynie dokumentem prawnym, ale żywym świadectwem naszego wspólnego dziedzictwa i zobowiązania wobec przyszłych pokoleń.

Dlatego też, w implementacji programów takich jak **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego**, kluczowe jest, aby wszelkie działania były nie tylko zgodne z prawem, ale

także inspirowane duchem Karty. Dążenie do rozwoju społecznego musi iść w parze z poszanowaniem godności ludzkiej, wolności i równości. Tylko w ten sposób możemy budować Europę, która jest nie tylko wspólnotą gospodarczą, ale przede wszystkim wspólnotą wartości.

2. Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Cele i założenia programu

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (**FERS**) to **kluczowy program operacyjny realizowany w ramach polityki spójności Unii Europejskiej, mający na celu wsparcie społecznego i gospodarczego rozwoju Polski w perspektywie finansowej 2021-2027.**

Stanowi on kontynuację wcześniejszych inicjatyw, takich jak Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER), koncentrując się na inwestycjach w kapitał ludzki, integrację społeczną oraz rozwój rynku pracy.

Główne cele programu FERS obejmują:

Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników:

- Zwiększenie aktywności zawodowej osób pozostających bez pracy, w szczególności długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.
- Promowanie zatrudnienia wśród młodzieży poprzez inicjatywy szkoleniowe i staże zawodowe.
- Wspieranie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym rozwój usług opieki nad dziećmi i osobami zależnymi.

Włączenie społeczne i walka z ubóstwem:

- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez wsparcie osób zagrożonych marginalizacją.
- Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na poziomie lokalnym.
- Wsparcie dla inicjatyw integracyjnych, skierowanych do migrantów i mniejszości etnicznych.

Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie:

- Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich poziomach, od wczesnej edukacji po szkolnictwo wyższe.

- Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy poprzez rozwój kształcenia zawodowego.
- Wspieranie programów szkoleniowych i podnoszenia kwalifikacji dla pracowników.
- Wzmocnienie administracji publicznej i poprawa efektywności instytucji publicznych:
- Modernizacja i cyfryzacja administracji publicznej.
- Poprawa jakości usług publicznych świadczonych na rzecz obywateli.
- Wspieranie transparentności i dobrego zarządzania w instytucjach publicznych.

Promowanie innowacji społecznych i współpracy ponadnarodowej:

- Wspieranie nowatorskich rozwiązań w obszarze problemów społecznych.
- Zacieśnianie współpracy międzynarodowej i wymiana dobrych praktyk.
- Rozwój partnerstw międzysektorowych na rzecz rozwiązywania kluczowych wyzwań społecznych.

Założenia programu FERS opierają się na następujących zasadach:

- **Zasada partnerstwa:** Aktywne włączenie różnorodnych podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, samorządów, instytucji edukacyjnych i partnerów społecznych, w planowanie, realizację i monitorowanie działań.
- **Zintegrowane podejście terytorialne:** Dostosowanie interwencji do specyfiki regionalnej i lokalnej, uwzględniając potrzeby poszczególnych społeczności.
- **Równość szans i niedyskryminacja:** Zapewnienie równego dostępu do wsparcia dla wszystkich grup społecznych, niezależnie od płci, wieku, niepełnosprawności, pochodzenia etnicznego czy statusu społecznego.
- **Zrównoważony rozwój:** Dążenie do trwałych efektów społecznych i ekonomicznych, z poszanowaniem środowiska naturalnego.
- **Koncentracja tematyczna:** Skupienie środków na kluczowych wyzwaniach i obszarach o największym potencjale rozwojowym.

Program FERS odpowiada na aktualne wyzwania stojące przed Polską i Unią Europejską, takie jak **zmiany demograficzne, cyfryzacja, globalizacja czy rosnące nierówności społeczne**. Poprzez inwestycje w ludzi, ich umiejętności i potencjał, program dąży do zwiększenia spójności społecznej, poprawy jakości życia obywateli oraz wzmocnienia konkurencyjności gospodarki.

Struktura finansowania

Finansowanie programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego **opiera się na połączeniu środków pochodzących z Unii Europejskiej oraz wkładu krajowego**. Struktura finansowania została zaprojektowana tak, aby zapewnić efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów i maksymalizację wpływu działań.

Główne źródła finansowania:

Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+): Jest to główne źródło wsparcia dla inwestycji w kapitał ludzki w perspektywie finansowej 2021-2027. EFS+ łączy wcześniejsze instrumenty finansowe, takie jak Europejski Fundusz Społeczny, Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych oraz Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Środki z EFS+ są przeznaczane na realizację celów polityki spójności UE, ze szczególnym uwzględnieniem zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i zdrowia.

Budżet krajowy i środki publiczne:

Wkład własny państwa polskiego stanowi uzupełnienie środków unijnych, co jest wymogiem w ramach polityki spójności. Jednostki samorządu terytorialnego oraz inne instytucje publiczne i podmioty prywatne mogą również wносить wkład finansowy w realizację poszczególnych projektów.

Struktura alokacji środków:

- **Osi priorytetowe:** Program FERS jest podzielony na kilka osi priorytetowych, z których każda odpowiada zaangażowaniu w określony obszar interwencji, taki jak zatrudnienie, edukacja czy integracja społeczna.
- **Działania i poddziałania:** W ramach osi priorytetowych określone są konkretne działania i poddziałania, które precyzują typy projektów i inicjatyw kwalifikujących się do wsparcia.
- **Koncentracja tematyczna:** Zgodnie z wytycznymi UE, określony procent środków musi być przeznaczony na kluczowe obszary, takie jak walka z ubóstwem czy wsparcie dla młodzieży.

Mechanizmy finansowe:

System konkursowy:

Projekty są wybierane do dofinansowania w drodze otwartych naborów i konkursów ogłaszanych przez instytucje zarządzające i pośredniczące.

Kryteria oceny projektów obejmują m.in. zgodność z celami programu, potencjalny wpływ społeczny oraz efektywność kosztową.

Płatności i rozliczenia:

Beneficjenci otrzymują środki w formie zaliczek, płatności pośrednich oraz płatności końcowych, w zależności od postępu realizacji projektu. Konieczne jest przestrzeganie zasad kwalifikowalności wydatków oraz prowadzenie odpowiedniej dokumentacji finansowej.

Zarządzanie i kontrola:

Instytucja Zarządzająca:

Rolę tę pełni zwykle ministerstwo odpowiedzialne za politykę społeczną lub rozwoju regionalnego. Odpowiada za strategiczne zarządzanie programem, monitorowanie jego realizacji oraz zapewnienie zgodności działań z przepisami unijnymi i krajowymi.

Instytucje Pośredniczące:

Mogą to być urzędy marszałkowskie, agencje rządowe czy inne jednostki, którym powierzono zadania związane z realizacją programu na poziomie regionalnym lub sektorowym.

Odpowiadają za organizację naborów, ocenę projektów oraz bieżący kontakt z beneficjentami.

System monitorowania i ewaluacji:

Wdrożone są mechanizmy monitoringu pozwalające na śledzenie postępów w realizacji programu oraz osiągania założonych wskaźników. Ewaluacje pośrednie i końcowe służą ocenie skuteczności interwencji oraz formułowaniu rekomendacji na przyszłość.

Kontrola i audyt:

Realizowane są kontrole administracyjne i na miejscu, mające na celu weryfikację prawidłowości wydatkowania środków.

Audyty wewnętrzne i zewnętrzne, w tym ze strony instytucji unijnych, zapewniają dodatkowy poziom bezpieczeństwa finansowego.

Zasada dodatkowości:

Środki z Funduszy Europejskich mają uzupełniać, a nie zastępować krajowe wydatki publiczne.

Oczekuje się, że inwestycje finansowane z programu FERS przyniosą wartość dodaną poprzez wsparcie działań, które nie mogłyby zostać zrealizowane wyłącznie ze środków krajowych.

Podsumowanie

Struktura finansowania programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego została zaprojektowana w sposób zapewniający efektywne i transparentne wykorzystanie dostępnych środków. Poprzez integrację funduszy unijnych z krajowymi i zaangażowanie szerokiego grona partnerów, program ten stwarza realne możliwości przeciwdziałania kluczowym wyzwaniom społecznym stojącym przed Polską. Właściwe zarządzanie oraz ścisła kontrola realizacji projektów przyczyniają się do osiągnięcia zamierzonych celów i maksymalizacji korzyści dla społeczeństwa.

3. Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030

Strategia migracyjna Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2025-2030 jest kompleksowym dokumentem, który wyznacza kierunki działań i priorytety w obszarze migracji i integracji obcokrajowców w Polsce. Strategia ta ma na celu zapewnienie skutecznego zarządzania migracjami oraz wspieranie integracji obywateli państw trzecich, co jest kluczowe dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.

Cele i Założenia Strategii

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 opiera się na kilku kluczowych założeniach:

1. Zarządzanie migracjami:

- Stworzenie efektywnych mechanizmów zarządzania napływem migracyjnym, aby zapewnić, że migracje odbywają się w sposób kontrolowany i zgodny z potrzebami rynku pracy oraz społeczeństwa.
- Zwiększenie efektywności procedur migracyjnych poprzez ich uproszczenie oraz wzmocnienie współpracy między różnymi instytucjami.

2. Integracja obywateli państw trzecich:

- Promowanie integracji społecznej i zawodowej migrantów, aby ułatwić im adaptację w nowym środowisku.
- Wspieranie inicjatyw edukacyjnych i szkoleniowych, które pomogą migrantów w nabywaniu niezbędnych umiejętności i kompetencji, w tym językowych.

3. Bezpieczeństwo narodowe i publiczne:

- Zapewnienie bezpieczeństwa narodowego poprzez monitorowanie i kontrolę migracji.
- Wdrażanie działań prewencyjnych przeciwko nielegalnej migracji oraz wszelkim formom przestępczości związanej z migracją.

4. Współpraca międzynarodowa:

- Wzmocnienie współpracy z innymi krajami, szczególnie w ramach Unii Europejskiej, aby skutecznie zarządzać przepływami migracyjnymi.
- Udział w międzynarodowych inicjatywach na rzecz wsparcia migrantów i uchodźców.

Kontekst Polityczny i Społeczny

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 została opracowana w odpowiedzi na dynamicznie zmieniające się wyzwania migracyjne, zarówno na poziomie krajowym, jak i globalnym. Polska, jako członek Unii Europejskiej, zobowiązana jest do realizacji wspólnych polityk migracyjnych i integracyjnych, co stanowi integralną część strategii. Dokument ten uwzględnia również specyfikę krajową oraz potrzeby polskiego rynku pracy, demografii i bezpieczeństwa.

Pozytywne Aspekty Strategii

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 wnosi wiele pozytywnych aspektów, które mogą przyczynić się do skutecznej integracji migrantów:

1. Wzmocnienie spójności społecznej poprzez wspieranie integracji migrantów, strategia przyczynia się do budowy spójnych i zintegrowanych społeczności lokalnych.

2. Poprawa jakości życia migrantów poprzez ułatwienie dostępu do edukacji, rynku pracy oraz usług publicznych znacząco wpływa na poprawę warunków życia migrantów i ich rodzin.

3. Potencjalne korzyści ekonomiczne poprzez lepszą integrację migrantów może przyczynić się do wzrostu gospodarki poprzez wykorzystanie ich potencjału zawodowego i przedsiębiorczości.

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 jest więc dokumentem o kluczowym znaczeniu dla polityki migracyjnej Polski. Stanowi podstawę do budowania skutecznych mechanizmów zarządzania migracjami oraz wspierania integracji obywateli państw trzecich, co jest niezbędne dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. W kolejnych częściach dokumentu zostaną szczegółowo omówione poszczególne zagadnienia związane z integracją obywateli państw trzecich, także w kontekście tej strategii.

Część II: Wyzwania w zakresie integracji obywateli państw trzecich

1. Definicja i znaczenie integracji

Integracja to proces, w którym obywatele państw trzecich stają się częścią społeczeństwa przyjmującego, z pełnym dostępem do jego instytucji, zasobów i możliwości. Integracja jest dwustronnym procesem, który wymaga zarówno od migrantów, jak i od społeczeństwa przyjmującego, aktywnego zaangażowania i współpracy. Kluczowe elementy integracji obejmują aspekty społeczne, ekonomiczne, kulturowe i polityczne.

Integracja jest istotna z kilku powodów:

- **Spójność społeczna:** Zintegrowane społeczeństwo jest mniej podatne na konflikty i napięcia społeczne.

- **Rozwój gospodarczy:** Migranci wnoszą różnorodne umiejętności i perspektywy, które mogą stymulować innowacje i rozwój gospodarczy.
- **Wzbogacenie kulturowe:** Migranci przyczyniają się do kulturowej różnorodności, która wzbogaca życie społeczne i kulturalne.
- **Prawa człowieka:** Integracja zapewnia, że migranci mogą w pełni korzystać z przysługujących im praw i wolności.

2. Przegląd aktualnej sytuacji

Statystyki i dane demograficzne

W ostatnich latach liczba obywateli państw trzecich w Polsce znacząco wzrosła. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2023 roku w Polsce mieszkało około 2 miliony obywateli państw trzecich, co stanowi około 5% całkowitej populacji kraju. Dominującą grupą migrantów są osoby pochodzące z Ukrainy, Białorusi i Wietnamu.

Kluczowe dane demograficzne dotyczące migrantów w Polsce:

- **Wiek i płeć:** Większość migrantów to osoby młode, w wieku produkcyjnym, z niemal równą reprezentacją płci. Największą grupę stanowią osoby w wieku 20-39 lat, co wynika zarówno z krótkoterminowych migracji, jak i długoterminowych osad.
- **Edukacja:** Migranci mają zróżnicowany poziom wykształcenia, od podstawowego po wyższe. Według oficjalnych statystyk MEN, w roku szkolnym 2023/24 we wszystkich typach placówek, zarówno publicznych, jak i niepublicznych, uczyło się 5,2 miliona osób – od przedszkolaków po dorosłych w szkołach policealnych. Blisko 7% z nich stanowili uczniowie-cudzoziemcy z różnych krajów. Szczególną uwagę poświęcono dzieciom i młodzieży z Ukrainy z doświadczeniem uchodźstwa w wieku szkolnym. W polskim systemie edukacji takich osób jest 134 tysiące. Wiemy jednak, że nie wszyscy młodzi uchodźcy z Ukrainy w tym przedziale wiekowym uczęszczają do polskich szkół. Niestety, na podstawie dostępnych danych nie można ustalić, ile dokładnie jest takich osób. Zestawiając dane z ZUS i rejestru PESEL UKR z danymi z Systemu Informacji Oświatowej MEN, szacujemy, że może ich być między 21 tysięcy, a 143 tysiące.
- **Rynek pracy:** Migranci często podejmują prace w sektorach, które są niedoborowe wśród lokalnej siły roboczej, takich jak budownictwo, rolnictwo i opieka zdrowotna.

W 2023 roku liczba migrantów na rynku pracy wzrosła o około 5% w porównaniu do poprzedniego roku. Migranci często napotykają trudności z uzyskaniem odpowiednich kwalifikacji i biegłości językowej, co ogranicza ich możliwości zatrudnienia w bardziej wymagających zawodach.

Źródła danych:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/inne-opracowania-zbiorcze/polska-w-liczbach-2023,14,16.html>

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/migracje-zagraniczne-ludnosci/>

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/>

[https://www.unicef.org/eca/pl/reports/uczniowie-z-ukrainy-z-doświadczaniem-uchodźstwa-w-polskim-systemie-edukacji](https://www.unicef.org/eca/pl/reports/uczniowie-z-ukrainy-z-do%C5%9Bwiadczeniem-uchod%C5%9Bstwa-w-polskim-systemie-edukacji)

<https://www.gov.pl/web/edukacja/informacja-o-ksztalceniu-w-polskim-systemie-oswiaty-osob-przybywajacych-z-zagranicy>

Polityki migracyjne i integracyjne w UE

Unia Europejska od lat prowadzi politykę migracyjną i integracyjną, mającą na celu ułatwienie legalnej migracji oraz wsparcie integracji obywateli państw trzecich. Polityki te są realizowane poprzez różnorodne inicjatywy i programy, które mają na celu:

- **Wsparcie integracji na rynku pracy:** Programy szkoleniowe i inicjatywy mające na celu poprawę dostępu migrantów do rynku pracy, w tym poprzez uznawanie kwalifikacji zawodowych zdobytych poza UE.
- **Edukacja i szkolenia:** Projekty edukacyjne, które promują naukę języka kraju przyjmującego oraz dostosowanie systemów edukacyjnych do potrzeb migrantów.
- **Dostęp do usług publicznych:** Ułatwienie dostępu migrantów do usług zdrowotnych, społecznych i mieszkaniowych.
- **Spoleczna integracja:** Inicjatywy mające na celu promowanie różnorodności kulturowej, zwalczanie dyskryminacji oraz wspieranie społecznej kohezji.

Przykłady unijnych polityk i inicjatyw:

- **Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+):** Program finansowy, który wspiera projekty z zakresu integracji społecznej, edukacji i zatrudnienia.
- **Programy wymiany i mobilności:** Inicjatywy takie jak Erasmus+, które promują mobilność edukacyjną i zawodową, w tym dla obywateli państw trzecich.
- **Partnerstwa lokalne:** Wspieranie współpracy między władzami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi i społecznościami migranckimi w celu lepszego zarządzania integracją na poziomie lokalnym.

3. Identyfikacja głównych wyzwań

Integracja obywateli państw trzecich wiąże się z różnorodnymi wyzwaniami, które muszą być skutecznie zarządzane, aby proces integracyjny był pomyślny

Bariery językowe to jedno z najważniejszych wyzwań, z którymi muszą zmierzyć się migranci. Brak znajomości języka kraju przyjmującego może prowadzić do problemów w komunikacji, zarówno na poziomie codziennym, jak i w kontekście zawodowym. Ponadto ograniczony dostęp do kursów językowych lub niewystarczające wsparcie w nauce języka mogą utrudniać integrację.

Bariery edukacyjne dotyczą różnic w systemach edukacyjnych między krajem pochodzenia a krajem przyjmującym. Problemy z uznawaniem kwalifikacji zawodowych, różnice w programach nauczania oraz brak dostępu do odpowiedniej edukacji mogą stanowić przeszkody w procesie integracji.

- **Dostęp do rynku pracy** jest kluczowym elementem integracji, jednak migranci często napotykają na bariery utrudniające im znalezienie zatrudnienia. Może to wynikać z:
  - Nieznajomości języka, co ogranicza możliwości komunikacyjne.
  - Braku uznawania kwalifikacji zawodowych zdobytych za granicą.
  - Dyskryminacji ze strony pracodawców.
  - Niskiego poziomu kwalifikacji lub braku doświadczenia zawodowego w kraju przyjmującym.

Problemy te mogą prowadzić do wysokiego poziomu bezrobocia wśród migrantów oraz ich koncentracji w sektorach nisko płatnych i wymagających fizycznej pracy.

Dyskryminacja i uprzedzenia to poważne wyzwania, które mogą znacząco utrudniać proces integracji. Migranci często doświadczają różnych form dyskryminacji na tle rasowym, etnicznym, religijnym czy kulturowym. Uprzedzenia mogą prowadzić do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do rynku pracy, edukacji oraz usług publicznych.

Dyskryminacja i uprzedzenia mogą manifestować się w:

- Stereotypach i negatywnych przekonaniach na temat migrantów.
- Przypadkach mowy nienawiści i agresji.
- Utrudnianiu dostępu do mieszkań lub kredytów.
- Bariarach w dostępie do służby zdrowia i innych usług publicznych.

Dostęp do usług publicznych jest niezbędny dla zapewnienia godziwych warunków życia i integracji migrantów. Usługi takie jak edukacja, zdrowie, mieszkalnictwo i wsparcie społeczne są kluczowe dla adaptacji migrantów w nowym środowisku. Niemniej jednak migranci często napotykają na przeszkody w dostępie do tych usług:

- Bariery językowe mogą utrudniać komunikację z pracownikami służby zdrowia czy urzędnikami.
- Brak informacji o dostępnych usługach lub trudności w nawigacji po systemie administracyjnym.
- Dyskryminacja i uprzedzenia mogą wpływać na jakość świadczonych usług.
- Ograniczone zasoby finansowe mogą uniemożliwiać korzystanie z niektórych usług.

Brak wsparcia społecznego może znacząco wpłynąć na proces integracji migrantów.

Wsparcie społeczne, w tym wsparcie rodzinne, sieci przyjaciół oraz organizacje społecznościowe, odgrywa kluczową rolę w adaptacji do nowego środowiska. Migranci, którzy nie mają dostępu do takich sieci wsparcia, mogą doświadczać:

- Izolacji społecznej i samotności.
- Trudności w adaptacji do nowej kultury i stylu życia.
- Problemów zdrowotnych, zarówno fizycznych, jak i psychicznych.

Zadbanie o odpowiednie wsparcie społeczne poprzez inicjatywy integracyjne, programy mentoringowe oraz aktywizację lokalnych społeczności może znacząco przyczynić się do poprawy jakości życia migrantów oraz ich pełniejszej integracji.

Podsumowując, identyfikacja głównych wyzwań w procesie integracji obywateli państw trzecich jest kluczowa dla skutecznego zarządzania migracjami i wspierania spójności społecznej. Rozwiązanie tych wyzwań wymaga skoordynowanych działań na wielu poziomach, w tym legislacyjnym, społecznym i instytucjonalnym. W kolejnych częściach dokumentu przeanalizujemy dobre praktyki oraz rekomendacje, które mogą przyczynić się do poprawy sytuacji migrantów w Polsce.

Część III: Analiza wybranych działań w ramach FERS p od kątem komplementarności z ideą integracji obywateli państw trzecich

Działanie FERS.01.01 Współpraca ponadnarodowa

Działanie FERS.01.01 Współpraca ponadnarodowa odgrywa istotną rolę w integracji obywateli z państw trzecich w Polsce. Dzięki możliwości realizacji współpracy z partnerami zagranicznymi we wszystkich celach szczegółowych określonych w rozporządzeniu EFS+, Polska może czerpać z bogatego doświadczenia innych krajów, co znacząco podnosi jakość i skuteczność działań integracyjnych.

Współpraca z partnerami zagranicznymi umożliwia polskim podmiotom uzyskanie dostępu do nowej wiedzy i innowacyjnych pomysłów, które mogą być kluczowe dla integracji migrantów. Wymiana doświadczeń pozwala na wdrażanie rozwiązań, które dotychczas nie były stosowane w Polsce, co może prowadzić do lepszego zrozumienia i adaptacji potrzeb migrantów.

Dzięki współpracy ponadnarodowej polskie instytucje mogą korzystać z doświadczenia i wiedzy zagranicznych partnerów, co umożliwia testowanie i doskonalenie istniejących produktów, takich jak kursy językowe, programy szkoleniowe czy procedury integracyjne. To

przekłada się na bardziej efektywne wsparcie migrantów w zdobywaniu niezbędnych umiejętności zawodowych i językowych.

Współpraca ponadnarodowa daje polskim podmiotom możliwość nawiązywania kontaktów z szeroką grupą partnerów, co może zwiększyć skalę i jakość świadczonych usług. Tworzenie sieci współpracy w ramach EFS umożliwia wzajemne uczenie się i wymianę najlepszych praktyk, co jest kluczowe dla ciągłego doskonalenia działań integracyjnych.

Projekty współpracy ponadnarodowej mogą obejmować wdrożenie nowych rozwiązań dzięki współpracy z partnerami zagranicznymi, funkcjonowanie sieci współpracy oraz rozszerzenie projektów standardowych o komponent współpracy ponadnarodowej. Takie podejście pozwala na poszerzenie zakresu i zasięgu oddziaływania projektów, wprowadzenie innowacji oraz wypracowanie dodatkowych rezultatów i produktów.

Uczestnicy projektów współpracy ponadnarodowej mają szansę na zdobycie nowych kompetencji zawodowych i kluczowych, wzbogacenie wiedzy merytorycznej oraz doskonalenie umiejętności językowych i komunikacyjnych. To znacząco wspiera proces integracji, umożliwiając migrantom lepsze funkcjonowanie w społeczeństwie przyjmującym.

Wdrażanie wsparcia o charakterze współpracy ponadnarodowej charakteryzuje się elastycznością, co pozwala na realizację projektów w ramach różnych celów szczegółowych. To podejście umożliwia adaptację zagranicznych rozwiązań w Polsce oraz równoległe tworzenie nowych, innowacyjnych rozwiązań, które mogą być skutecznie wykorzystywane w procesie integracji migrantów.

Współpraca ponadnarodowa w ramach FERS.01.01 jest więc istotnym elementem wspierającym integrację obywateli z państw trzecich, przyczyniając się do wymiany doświadczeń, wprowadzania innowacji oraz doskonalenia działań integracyjnych w Polsce.

Działanie FERS.01.03 Kadry nowoczesnej gospodarki

Działanie FERS.01.03 Kadry nowoczesnej gospodarki. Dzięki kompleksowemu podejściu do szkoleń i doradztwa, program ten wspiera zarówno pracowników, jak i pracodawców, co jest szczególnie istotne w kontekście integracji migrantów.

Szkolenia i doradztwo dla pracowników przedsiębiorstw oraz innych pracodawców, realizowane w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju,

przyczyniają się do lepszej integracji migrantów. Poprzez dostosowanie przedsiębiorstw do zmian gospodarczych oraz radzenie sobie w trudnych okresach, program wspiera migrantów w zdobywaniu nowych umiejętności zawodowych i adaptacji do polskiego rynku pracy.

Program oferuje wsparcie w zakresie realizacji usług rozwojowych za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR), co umożliwia indywidualną diagnozę potrzeb oraz wsparcie mentoringowe lub konsultacyjne dla przedsiębiorców. Migranci mogą skorzystać z tych usług, co ułatwia ich integrację zawodową i społeczną.

Wdrożenie Europejskiego Aktu o Dostępności poprzez szkolenia i doradztwo wspiera przedsiębiorców w zakresie uniwersalnego projektowania towarów i usług. Migranci, którzy są przedsiębiorcami lub pracownikami, mogą zyskać wiedzę na temat dostosowania produktów i usług do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, co jest istotne dla integracji społecznej.

Działania skierowane do zespołów HR oraz menedżerów mają na celu przygotowanie pracodawców do zarządzania różnorodnością w miejscu pracy. Podnoszenie świadomości i kompetencji w zakresie zapobiegania dyskryminacji na rynku pracy oraz promowanie praktyk zarządzania różnorodnością są kluczowe dla integracji migrantów.

Wsparcie związane z zieloną ekonomią, takie jak szkolenia dotyczące niskiej/zerowej emisyjności i gospodarki o obiegu zamkniętym, umożliwia migrantom zdobycie specjalistycznych umiejętności, które są cenione na rynku pracy. To z kolei ułatwia ich integrację zawodową i społeczną.

Działania na rzecz poprawy jakości usług świadczonych w BUR oraz zwiększenie powiązania BUR ze Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji wspierają migrantów w procesie zdobywania i certyfikowania nowych kwalifikacji. Dzięki temu migranci mogą lepiej dostosować się do wymagań polskiego rynku pracy.

Promowanie uczenia się przez całe życie poprzez BUR wspiera integrację migrantów, zapewniając im dostęp do różnorodnych form kształcenia i podnoszenia kwalifikacji. Skierowanie akcji informacyjnych do osób, które nie podnoszą swoich umiejętności, zwiększa świadomość możliwości, które oferuje BUR.

Działanie FERS.01.04 Rozwój systemu edukacji

Działanie FERS.01.04 Rozwój systemu edukacji. Dzięki kompleksowemu podejściu do kształcenia i doskonalenia umiejętności, działanie to wspiera proces integracji na wielu poziomach.

Działania edukacyjne skierowane do kadr systemu oświaty i jednostek samorządu terytorialnego obejmują szkolenia w zakresie procesów uczenia się i nauczania dzieci z doświadczeniem migracyjnym, rozwijania kompetencji kluczowych, kompetencji cyfrowych, innowacyjnych metod nauczania oraz wielokulturowości. Przygotowanie nauczycieli do pracy z zespołami klasowymi zróżnicowanymi pod względem potrzeb edukacyjnych uczniów, w tym uczniów z różnych kultur, jest niezbędne dla skutecznej integracji.

Oferta kursów języka polskiego oraz kursów dla nauczycieli z Ukrainy znacząco przyczynia się do integracji obywateli z państw trzecich. Pozwala to na lepsze zrozumienie kultury i systemu edukacyjnego Polski, co ułatwia adaptację zarówno uczniom, jak i nauczycielom z zagranicy.

Pilotaż modułowych e-podręczników oraz wsparcie nowatorskich metod nauczania, uczenia się i oceniania pozwala na indywidualne wspieranie potencjału uczniów z doświadczeniem migracyjnym. Rozwój narzędzi edukacyjnych, które uwzględniają potrzeby uczniów z różnych kultur, przyczynia się do ich lepszej integracji w systemie edukacyjnym.

Analiza sytuacji w województwach, zwłaszcza w kontekście znacznego napływu dzieci z Ukrainy, oraz zebranie dobrych praktyk pozwalają na przygotowanie rekomendacji dla regionów. Dzięki temu można wdrażać skuteczne strategie edukacyjne, które wspierają integrację uczniów z doświadczeniem migracyjnym.

Rozwój systemu monitoringu karier absolwentów oraz wsparcie współpracy pracodawców ze szkołami przyczyniają się do lepszego przygotowania uczniów do rynku pracy. Działania te wspierają integrację obywateli z państw trzecich, umożliwiając im zdobycie odpowiednich kwalifikacji i umiejętności zawodowych.

Rozwój multimedialnej obudowy doradztwa zawodowego, organizacja konkursów oraz wdrożenie portalu wspierającego rozwój i promocję kształcenia zawodowego pomagają uczniom, w tym migrantom, w wyborze ścieżki kariery. Portal łączący informacje dotyczące doradztwa zawodowego z informacjami z rynku pracy ułatwia migrantów dostęp do potrzebnych zasobów.

Wypracowanie modelu pracy z uczniem zdolnym oraz rozwój kompetencji proinnowacyjnych uczniów wspierają indywidualne talenty i potencjał uczniów z doświadczeniem migracyjnym. Działania te pomagają w pełniejszej integracji uczniów w systemie edukacyjnym i społeczeństwie.

Rozwój narzędzi wspierających cyfryzację procesów edukacyjnych oraz finansowanie oferty e-materiałów dostosowanych do potrzeb uczniów migrujących zapewniają równy dostęp do edukacji. Szkolenia dotyczące pracy z e-materiałami oraz rozwój narzędzi cyfrowych wspierają integrację uczniów z różnych środowisk kulturowych.

Działanie FERS.01.05 Umiejętności w szkolnictwie wyższym

Działanie FERS.01.05 Umiejętności w szkolnictwie wyższym w pewien sposób wpisuje się w integrację obywateli z państw trzecich poprzez kompleksowe wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy oraz promowanie umiędzynarodowienia uczelni. Dzięki tym działaniom, migranci mogą łatwiej zdobywać wykształcenie, rozwijać kompetencje zawodowe i integrować się w polskim społeczeństwie.

Projektowanie nowych programów kształcenia oraz modyfikacja istniejących, przy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, uwzględniają wyzwania rozwojowe oraz potrzeby regionalnych rynków pracy. Włączenie zagadnień dotyczących zmian klimatycznych, energii odnawialnej i zrównoważonego rozwoju wspiera nie tylko transformację gospodarczą, ale również umożliwia migrantom zdobycie umiejętności, które są kluczowe na współczesnym rynku pracy.

Zmienione programy kształcenia wzbogacone o elementy praktyczne, takie jak staże, wizyty studyjne i zajęcia prowadzone przez praktyków, przyczyniają się do zwiększenia kompetencji studentów, w tym migrantów. Programy te pomagają ograniczyć zjawisko przedwczesnego kończenia nauki, szczególnie wśród osób z grup defaworyzowanych, poprzez wsparcie materialne i psychologiczne.

Wzmacnianie kompetencji kadry dydaktycznej w zakresie cyfrowych metod nauczania, myślenia krytycznego, przedsiębiorczości i komercjalizacji efektów badań naukowych zapewnia lepszą jakość kształcenia. Tworzenie centrów doskonałości dydaktycznej pozwala na podnoszenie standardów edukacyjnych, z korzyścią dla wszystkich studentów, w tym migrantów.

Wspieranie krótkookresowej akademickiej mobilności międzynarodowej przedstawicieli podmiotów systemu oraz tworzenie międzynarodowych programów kształcenia poprawia obsługę osób z zagranicy i wzmacnia zdolność instytucjonalną uczelni. Dzięki temu migranci mogą korzystać z lepszej jakości edukacji i łatwiej integrować się w akademickim środowisku.

Wsparcie dla dorosłych jako niestandardowych odbiorców szkolnictwa wyższego, w tym poprzez elastyczne formy doszkalające i kursy zawodowe, umożliwia migrantom podnoszenie kwalifikacji w odpowiedzi na potrzeby rynku pracy. Mikrokwalifikacje i specjalistyczne kursy na poziomie 5 PRK ułatwiają migrantom zdobycie niezbędnych kompetencji.

Wsparcie dla doktorantów oraz promowanie kierunków STEM, zwłaszcza wśród kobiet, przyczynia się do rozwijania umiejętności niezbędnych w zielonej i cyfrowej gospodarce. Dzięki temu migranci mogą uczestniczyć w nowoczesnych programach kształcenia i rozwijać swoje kariery naukowe i zawodowe.

Działanie FERS.01.06 Edukacja włączająca

Działanie FERS.01.06 Edukacja włączająca. Poprzez kompleksowe podejście, działanie to wspiera integrację na wielu poziomach, od wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci po kształcenie zawodowe.

Program oferuje wsparcie poradniom psychologiczno-pedagogicznym, co zwiększa dostępność usług dla dzieci i rodzin z doświadczeniem migracyjnym, w tym z Ukrainy. Szkolenia i wsparcie w pracy z dziećmi i rodzicami z Ukrainy oraz innymi migrantami pomagają w adaptacji do nowego środowiska.

Wprowadzenie narzędzi do oceny funkcjonalnej na każdym etapie edukacji i rozwoju wspiera indywidualne podejście do uczniów z różnych środowisk. Opracowanie modelu wsparcia przechodzenia między poszczególnymi etapami kształcenia oraz na rynek pracy zapewnia ciągłość edukacyjną dla uczniów z doświadczeniem migracyjnym. Szkolenia i doradztwo dla kadr edukacji włączającej pomagają nauczycielom lepiej odpowiadać na potrzeby swoich uczniów.

Program promuje działania społecznościowe i integracyjne w szkołach, co wspiera rozwój więzi między uczniami z różnych kultur. Tutoring rówieśniczy, współpraca nauczycieli

polsko- i ukraińskojęzycznych oraz przygotowanie materiałów edukacyjnych w prostym języku polskim ułatwiają adaptację uczniów z doświadczeniem migracyjnym. Superwizje dla kadry szkół zapewniają nauczycielom wsparcie w pracy z zróżnicowanymi grupami uczniów, co jest kluczowe dla skutecznej integracji.

Rozwój Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW) zwiększa dostępność specjalistycznej pomocy blisko miejsca zamieszkania uczniów.

Szkolenia dla kadry SCWEW oraz podnoszenie kompetencji liderów edukacji włączającej przyczyniają się do zapewnienia wysokiej jakości wsparcia dla dzieci z różnych środowisk, w tym z doświadczeniem migracyjnym.

Kompleksowe działania na rzecz poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym wczesne wspomaganie rozwoju dzieci i wsparcie rodzin, są kluczowe dla integracji dzieci z doświadczeniem migracyjnym. Szkolenia i wsparcie w zakresie pracy z dziećmi z Ukrainy oraz innymi migrantami pomagają w lepszej adaptacji do systemu edukacyjnego i społecznego w Polsce.

Działanie FERS.01.06 wspiera nie tylko rozwój edukacyjny, ale także społeczny i emocjonalny uczniów. Poprzez promowanie równości, niedyskryminacji i współpracy międzykulturowej, program ten tworzy środowisko sprzyjające integracji obywateli z państw trzecich, co jest kluczowe dla budowania spójnych i zintegrowanych społeczności.

Działanie FERS.01.07 Mobilność ponadnarodowa

Działanie FERS.01.07 Mobilność ponadnarodowa wspiera ideę integracji obywateli z państw trzecich poprzez umożliwianie im udziału w programach mobilności, które promują wymianę międzynarodową i rozwój kompetencji zawodowych oraz osobistych. Działania te są zgodne z założeniami programu Erasmus+, kładąc szczególny nacisk na wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji, co jest kluczowe dla ich integracji społecznej i zawodowej.

Programy te umożliwiają obywatelom z państw trzecich udział w międzynarodowych projektach edukacyjnych, szkoleniowych i wymianach, które mają na celu rozwijanie umiejętności językowych, międzykulturowych oraz zawodowych. Dzięki temu, migranci mogą lepiej dostosować się do nowych warunków życia i pracy w Polsce oraz innych krajach UE.

Kierowanie wsparcia do osób w niekorzystnej sytuacji, w tym obywateli państw trzecich, przyczynia się do ich lepszej integracji poprzez:

- Rozwijanie umiejętności językowych: Udział w programach mobilności pozwala na naukę języka kraju przyjmującego, co jest kluczowe dla komunikacji i integracji społecznej.
- Zwiększenie kompetencji międzykulturowych: Interakcje z osobami z różnych krajów i kultur pomagają migrantowi zrozumieć różnorodność kulturową oraz uczyć tolerancji i akceptacji.
- Podnoszenie kwalifikacji zawodowych: Programy mobilności oferują szkolenia i praktyki zawodowe, które zwiększają szanse migrantów na zatrudnienie oraz rozwój zawodowy w nowych środowiskach.

Działanie FERS.01.09 Rozwój kompetencji cyfrowych

Działanie FERS.01.09 Rozwój kompetencji cyfrowych jest istotnym elementem wspierającym integrację obywateli z państw trzecich, ponieważ umożliwia im zdobycie kluczowych umiejętności cyfrowych, które są niezbędne we współczesnym społeczeństwie. Działalność lokalnych ośrodków rozwoju kompetencji cyfrowych (Kluby Rozwoju Cyfrowego, KRC) ma na celu wsparcie rozwoju kompetencji cyfrowych wszystkich mieszkańców gmin, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, w tym migrantów.

Kluby Rozwoju Cyfrowego zostaną uruchomione w instytucjach kultury, edukacji i kształcenia ustawicznego na terenie gmin samorządowych. Dzięki temu KRC będą łatwo dostępne dla migrantów, którzy często korzystają z tych instytucji jako punktów kontaktowych w nowych społecznościach. Bliska lokalizacja i dostępność KRC umożliwiają migrantów łatwy dostęp do zasobów, wsparcia i szkoleń, co sprzyja ich integracji.

Migranci często napotykają trudności w dostępie do elektronicznych usług publicznych, takich jak systemy opieki zdrowotnej, świadczenia społeczne czy administracja publiczna. KRC oferują wsparcie w korzystaniu z tych usług, co ułatwia migrantów adaptację i integrację w nowym kraju. Poprzez naukę obsługi e-usług, migranci mogą samodzielnie zarządzać swoimi sprawami, co zwiększa ich samodzielność i pewność siebie.

KRC organizują zajęcia rozwijające kompetencje cyfrowe, które są nakierowane na poprawienie poziomu umiejętności cyfrowych uczestników. Kursy obejmują bezpieczne korzystanie z nowych technologii oraz przeciwdziałanie dezinformacji, co jest szczególnie ważne dla migrantów, którzy mogą być narażeni na dezinformację dotyczącą swojego statusu lub praw w nowym kraju. Zajęcia te pomagają migrantów w nabywaniu umiejętności potrzebnych do poruszania się w cyfrowym świecie, co jest niezbędne w codziennym życiu i pracy.

Działalność KRC promuje integrację społeczną poprzez angażowanie migrantów w lokalne inicjatywy edukacyjne. Uczestnictwo w kursach i szkoleniach pozwala na nawiązywanie nowych znajomości i budowanie więzi społecznych. Migranci mogą dzięki temu lepiej zrozumieć lokalną kulturę i zwyczaje, co ułatwia ich integrację w społeczeństwie.

Działanie FERS.01.10 Monitorowanie i identyfikacja potrzeb kompetencyjnych na rynku pracy

Działanie FERS.01.10 Monitorowanie i identyfikacja potrzeb kompetencyjnych na rynku pracy*ma znaczenie dla integracji obywateli z państw trzecich poprzez dostosowanie kwalifikacji i umiejętności do potrzeb rynku pracy. Dzięki dokładnemu monitorowaniu i identyfikacji luk kompetencyjnych, program wspiera efektywne kształcenie i zatrudnienie migrantów, co przyczynia się do ich integracji społecznej i zawodowej.

Badania Bilansu Kapitału Ludzkiego (BKL) oraz tematyczne badania w kluczowych obszarach efektywności rynku pracy dostarczają niezbędnych danych na temat aktualnych potrzeb i trendów w zakresie kompetencji. Te badania pomagają w identyfikacji obszarów, w których istnieje niedobór kwalifikacji, co jest szczególnie istotne dla migrantów, którzy mogą dostosować swoje umiejętności do wymagań rynku pracy. Migranci zyskują w ten sposób lepsze możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego.

Sektorowe Rady ds. Kompetencji identyfikują luki kompetencyjne i potrzeby rozwojowe poszczególnych sektorów gospodarki. Działania te są kluczowe dla zapewnienia, że kwalifikacje zdobywane przez migrantów są zgodne z aktualnymi wymaganiami rynku pracy. Upowszechnianie korzyści wynikających z uczenia się w miejscu pracy oraz budowanie współpracy między przedsiębiorcami a uczelniami i szkołami sprzyja tworzeniu programów szkoleniowych odpowiadających na konkretne potrzeby pracodawców.

Upowszechnianie korzyści z uczenia się w miejscu pracy oraz budowanie partnerstw między przedsiębiorstwami a instytucjami edukacyjnymi wspiera rozwój programów, które są dostosowane do potrzeb migrantów. Szkolenia i kursy zawodowe oferowane w ramach współpracy międzysektorowej umożliwiają migrantom nabywanie praktycznych umiejętności, które są cenione przez pracodawców.

Poprzez monitorowanie i identyfikację potrzeb kompetencyjnych, Działanie FERS.01.10 przyczynia się do lepszego dostosowania edukacji i szkoleń do wymagań rynku pracy. Dzięki temu migranci mogą łatwiej zdobywać zatrudnienie, rozwijać swoje umiejętności i integrować się w polskim społeczeństwie. Działania te wspierają również budowanie zintegrowanych społeczności lokalnych, co sprzyja spójności społecznej i gospodarczemu rozwojowi kraju.

Działanie FERS.01.12 Kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek i położnych

Działanie FERS.01.12 Kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek i położnych jest kluczowym elementem wspierającym integrację obywateli z państw trzecich poprzez uzupełnienie luki na rynku pracy w zakresie usług medycznych. Działania te są istotne dla zwiększenia dostępności deficytowych świadczeń medycznych oraz poprawy zdrowia publicznego w Polsce.

Program wspiera wprowadzanie nowoczesnych metod nauczania, które zwiększają efektywność i trwałość wyników nauczania. Rozwój ośrodków symulacji medycznej oraz tworzenie nowych centrów symulacji zabiegowej pozwala lekarzom na zdobycie praktycznych umiejętności, które są niezbędne w specjalizacjach zabiegowych.

Realizacja działań wspierających lekarzy z innych państw w nauce języka polskiego umożliwia ich integrację w polskim systemie opieki zdrowotnej i zwiększa dostępność wykwalifikowanej kadry medycznej.

Działanie FERS.04.01 Europejskie pożyczki na samozatrudnienie

Działanie FERS.04.01 Europejskie pożyczki na samozatrudnienie odgrywa istotną rolę w procesie integracji obywateli z państw trzecich, wspierając ich w zakładaniu i prowadzeniu

własnych działalności gospodarczych. Wsparcie to nie tylko ułatwia migrantowi wejście na rynek pracy, ale również sprzyja ich integracji społecznej i ekonomicznej w Polsce.

Program oferuje preferencyjne pożyczki dla osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą, co jest szczególnie ważne dla migrantów, którzy często mają ograniczony dostęp do tradycyjnych źródeł finansowania. Dzięki tym pożyczkom, migranci mogą realizować swoje pomysły biznesowe i tworzyć miejsca pracy, zarówno dla siebie, jak i dla innych.

Program oferuje również wsparcie szkoleniowo-doradcze, które obejmuje szeroki zakres tematów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, takich jak zarządzanie, marketing, księgowość czy aspekty prawne. Szkolenia i doradztwo pomagają migrantom w zdobywaniu niezbędnych umiejętności i wiedzy, co zwiększa ich szanse na prowadzenie udanego biznesu.

Działanie FERS.04.06 Rozwój dialogu obywatelskiego

Działanie FERS.04.06 Rozwój dialogu obywatelskiego odgrywa istotną rolę w procesie integracji obywateli z państw trzecich poprzez zwiększanie udziału organizacji pozarządowych (NGO) w procesie stanowienia prawa oraz monitorowania polityk publicznych. Program ten wspiera dialog obywatelski, co jest niezbędne do tworzenia inkluzywnego społeczeństwa, w którym migranci mogą aktywnie uczestniczyć i współtworzyć polityki wpływające na ich życie.

Wypracowanie narzędzi umożliwiających włączanie młodzieży i innych grup społecznych, w tym migrantów, w procesy demokratyczne, sprzyja budowaniu bardziej zaangażowanego i aktywnego społeczeństwa. Młodzież z doświadczeniem migracyjnym może uczestniczyć w inicjatywach edukacyjnych i obywatelskich, co wspiera ich integrację i rozwój społeczny.

Działanie FERS.04.07 Wsparcie NGO w zakresie dostępności i włączenia społecznego

Działanie FERS.04.07 Wsparcie NGO w zakresie dostępności i włączenia społecznego stanowi istotny element integracji obywateli z państw trzecich, umożliwiając organizacjom

pozarządowym (NGO) lepsze wsparcie migrantom poprzez zapewnienie dostępności usług i włączenie społeczne.

Jednym z kluczowych elementów działania jest doradztwo mające na celu wzmocnienie potencjału NGO w świadczeniu usług w obszarze włączenia społecznego oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Dzięki temu organizacje mogą skuteczniej wspierać migrantów, oferując im dostęp do niezbędnych usług i zasobów, co jest kluczowe dla ich integracji w nowych społecznościach.

Działanie obejmuje również podnoszenie kompetencji eksperckich przedstawicieli NGO, co umożliwia im lepsze świadczenie usług na rzecz włączenia społecznego. Szkolenia i kursy w zakresie dostępności oraz włączenia społecznego pomagają pracownikom NGO zdobywać wiedzę i umiejętności potrzebne do efektywnego wspierania migrantów w ich procesie integracji.

Działania na rzecz włączenia społecznego pomagają migrantowi w budowaniu relacji społecznych i integracji z lokalną społecznością. NGO, dzięki wsparciu otrzymanemu w ramach FERS.04.07, mogą organizować różnorodne inicjatywy integracyjne, takie jak warsztaty, spotkania społecznościowe, programy mentoringowe czy kursy językowe. Te inicjatywy wspierają budowanie więzi społecznych i przyczyniają się do spójności społecznej.

Działanie FERS.04.10 Wspieranie procesów zarządzania migracjami zarobkowymi

Działanie FERS.04.10 Wspieranie procesów zarządzania migracjami zarobkowymi jest kluczowym elementem FERS wpisującym się w trendy wyznaczone przez Strategię Migracyjną na lata 2025-2030, mającym na celu lepsze wykorzystanie potencjału migrantów zarobkowych oraz wsparcie pracodawców poszukujących pracowników z zagranicy. Dzięki kompleksowemu podejściu, program ten wspiera zarówno migrantów, jak i polskich pracodawców, co przyczynia się do efektywnej integracji na rynku pracy.

Kompleksowe informacje o zatrudnieniu: Działanie obejmuje modernizację i rozwój centrum informacyjno-konsultacyjnego, które dostarcza pełne informacje na temat zasad zatrudniania i pracy w Polsce. Migranci zarobkowi mogą uzyskać dostęp do niezbędnych informacji dotyczących przepisów o dostępie do polskiego rynku pracy, możliwości rozwojowych

kariery oraz przedsiębiorczości. Dzięki temu migranci są lepiej przygotowani do podjęcia legalnej pracy i prowadzenia działalności gospodarczej.

Program zakłada dostosowanie stron internetowych instytucji publicznych oraz innych podmiotów do potrzeb migrantów zarobkowych, co ułatwia im dostęp do informacji. Strony internetowe zawierające jasne i przystępne informacje w różnych językach pomagają migrantowi w nawigacji po polskim systemie prawnym i administracyjnym.

Działanie FERS.04.11 Rozwój systemu obsługi cudzoziemców przez publiczne służby zatrudnienia

Działanie FERS.04.11 Rozwój systemu obsługi cudzoziemców przez publiczne służby zatrudnienia. Dzięki temu programowi migranci mogą łatwiej odnaleźć się na polskim rynku pracy i skuteczniej integrować się społecznie i zawodowo.

Pierwszym krokiem w ramach działania jest wypracowanie i koordynacja procesu wdrożenia modelu obsługi cudzoziemców przez publiczne służby zatrudnienia (PSZ). Oznacza to opracowanie procedur i narzędzi, które umożliwiają efektywną obsługę migrantów, z uwzględnieniem specyfiki ich potrzeb. Taki model obsługi zapewnia spójne i jednolite podejście do zatrudnienia migrantów w całym kraju, co ułatwia im dostęp do usług zatrudnienia i wsparcia zawodowego.

Drugim kluczowym elementem jest stworzenie i modernizacja punktów obsługi cudzoziemców w ramach sieci PSZ. Te punkty obsługi są specjalnie zaprojektowane, aby spełniać potrzeby migrantów, oferując im wsparcie w zakresie poszukiwania pracy, doradztwa zawodowego, szkoleń oraz informacji na temat praw i obowiązków związanych z zatrudnieniem w Polsce.

Informacja i doradztwo zawodowe: Migranci korzystający z punktów obsługi PSZ otrzymują kompleksowe wsparcie informacyjne i doradcze, co pomaga im lepiej zrozumieć polski rynek pracy i znaleźć odpowiednie zatrudnienie. Doradcy zawodowi pomagają w identyfikacji umiejętności i kwalifikacji migrantów oraz w dopasowaniu ich do ofert pracy.

Szkolenia i rozwój zawodowy: PSZ organizują różnorodne szkolenia i kursy, które pozwalają migrantom na podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz zdobywanie nowych umiejętności.

Dzięki temu migranci mogą lepiej dostosować się do wymagań polskiego rynku pracy i zwiększyć swoje szanse na zatrudnienie.

Wsparcie w legalizacji zatrudnienia: Punkty obsługi PSZ oferują również wsparcie w zakresie legalizacji zatrudnienia, pomagając migrantom w uzyskaniu niezbędnych dokumentów i zezwoleń na pracę. Dzięki temu migranci mogą legalnie pracować w Polsce, co sprzyja ich integracji zawodowej i społecznej.

Działanie FERS.04.12 Wsparcie NGO w zakresie usług publicznych i współpracy

Działanie FERS.04.12 Wsparcie NGO w zakresie usług publicznych i współpracy wspiera organizacje pozarządowe (NGO) w ich działaniach na rzecz społeczności migrantów. Program ten wzmacnia instytucjonalny potencjał NGO, co pozwala im skuteczniej świadczyć usługi publiczne i prowadzić działania integracyjne.

Wsparcie dla NGO działających w obszarach usług publicznych, takich jak edukacja, włączenie i integracja społeczna, rynek pracy i ochrona zdrowia, przyczynia się do zwiększenia jakości i dostępności tych usług. Dzięki finansowaniu szkoleń i doradztwa, NGO mogą lepiej rozpoznawać potrzeby migrantów i dostosowywać swoje działania do ich specyficznych wymagań. Organizacja płatnych staży w NGO oraz wsparcie organizacji działających na rzecz migrantów i uchodźców umożliwia NGO skuteczniejsze wspieranie procesów integracyjnych.

Podnoszenie kompetencji eksperckich przedstawicieli NGO w zakresie świadczenia usług publicznych i włączenia społecznego pozwala tym organizacjom lepiej służyć migrantom. Szkolenia i kursy z zakresu prowadzonej działalności, w tym w obszarach takich jak edukacja, rynek pracy i ochrona zdrowia, umożliwiają NGO efektywnie wspierać integrację społeczną i zawodową migrantów.

Przegląd procesów i wdrożenie usprawnień w działaniach NGO na rzecz dostępności oraz włączenia społecznego zwiększa efektywność i skuteczność tych organizacji. Dzięki temu NGO mogą lepiej dostosować swoje działania do potrzeb migrantów, oferując im usługi, które wspierają ich integrację społeczną i zawodową.

Działanie FERS.04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

Działanie FERS.04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego jest kluczowym elementem wspierającym integrację obywateli z państw trzecich poprzez rozwój i wzmocnienie usług społecznych oraz systemów wsparcia, które odpowiadają na ich specyficzne potrzeby.

Działania mają na celu m.in. wsparcie szkoleniowe i doradcze dla pracowników instytucji regionalnych zajmujących się planowaniem oraz wdrażaniem polityki z zakresu usług społecznych. Szkolenia te obejmują tematy takie jak deinstytucjonalizacja usług społecznych, analiza ekonomiczna oraz uwrażliwienie na kwestie różnorodności i niedyskryminacji. Dzięki temu instytucje regionalne są lepiej przygotowane do wsparcia migrantów i wdrażania polityk integracyjnych.

Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej (ROPS) odgrywają kluczową rolę w realizacji działań na rzecz włączenia społecznego, pomocy społecznej oraz integracji migrantów. Organizują i wspierają instytucje pomocy społecznej oraz podmioty zajmujące się wsparciem rodziny i pieczy zastępczej. ROPS diagnozują i monitorują sytuację regionalną, co pozwala na skuteczne planowanie interwencji z zakresu usług społecznych.

Wsparcie na poziomie centralnym obejmuje stworzenie forum wymiany informacji oraz wsparcie eksperckie w kreowaniu nowych rozwiązań w obszarze ekonomii społecznej. Rozwijanie systemu monitorowania sektora oraz wsparcie wojewodów we wdrażaniu przepisów ustawy o ekonomii społecznej przyczynia się do efektywnej realizacji polityk integracyjnych.

Działania obejmują szkolenia dla pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej, wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej. Szkolenia te uwrażliwiają na kwestie różnorodności i niedyskryminacji, co jest kluczowe dla skutecznego wsparcia migrantów. Dzięki temu pracownicy są lepiej przygotowani do pracy z migrantami, co przyczynia się do ich lepszej integracji w społecznościach lokalnych.

Działanie FERS.04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego w znaczący sposób wspiera integrację obywateli z państw trzecich, zapewniając dostęp do wysokiej jakości usług społecznych oraz rozwijając potencjał instytucjonalny organizacji świadczących te usługi.

Dzięki temu migranci mogą pełniej uczestniczyć w życiu społecznym i gospodarczym Polski, co sprzyja budowaniu zintegrowanych i inkluzywnych społeczności.

Działanie FERS.05.01 Innowacje społeczne

Działanie FERS.05.01 Innowacje społeczne. Program promuje innowacyjność w podejściu do rozwiązywania problemów społecznych, co jest istotne dla skutecznej integracji migrantów.

Opracowanie, testowanie i wdrażanie rozwiązań: W ramach makro-innowacji program wspiera tworzenie i testowanie nowych podejść do rozwiązywania problemów społecznych. Na przykład, opracowanie nowych programów integracyjnych dla migrantów, które uwzględniają ich specyficzne potrzeby, jest kluczowe dla ich skutecznej adaptacji. Po zakończeniu testów pozytywnymi wynikami, te rozwiązania mogą być włączone do praktyki lub polityki, co zapewnia ich szerokie zastosowanie.

Wsparcie rozwoju środowiska innowacji społecznych: Program promuje tworzenie środowiska sprzyjającego kreowaniu, rozwijaniu i wdrażaniu innowacji społecznych. Dzięki temu migranci mogą korzystać z nowych, efektywnych rozwiązań, które wspierają ich integrację społeczną i zawodową.

Dopracowanie i zwiększenie wykorzystania nowych rozwiązań: Program wspiera skalowanie rozwiązań, które dotychczas były stosowane w ograniczonym zakresie. Dzięki temu innowacyjne projekty, które okazały się skuteczne, mogą być wdrażane na większą skalę, co zwiększa ich wpływ i dostępność dla migrantów.

Część III: Dobre praktyki w zakresie integracji obywateli państw trzecich

Projekty krajowe i lokalne

Akademia Migracyjna to hybrydowe narzędzie pozyskania wiedzy i kompetencji w dziedzinie zarządzania migracjami. Skierowane jest przede wszystkim do samorządów, aktywistów i aktywistek działających na rzecz uchodźców i migrantów oraz organizacji pozarządowych na poziomie lokalnym. Na platformie znajdują się materiały

edukacyjne i eksperckie na temat integracji osób z doświadczeniem migracji i uchodźstwa w Polsce.

<https://akademia.konsorcjum.org.pl>

Wsparcie edukacyjne dla dzieci i młodzieży z Ukrainy. Projekt wsparcia edukacyjnego dla dzieci i młodzieży z Ukrainy koncentruje się na około 800 tysiącach ukraińskich dzieci w Polsce, z których tylko jedna czwarta uczęszcza do polskich szkół. Fundacja HumanDoc w partnerstwie z UN Global Compact Network Poland wdraża projekt mający na celu adaptację ukraińskiej młodzieży w polskich szkołach i dotarcie do dzieci uczących się w ukraińskim systemie online lub w ogóle nie uczących się. Celem projektu jest [m.in.](#) wsparcie uczniów w nauce języka polskiego, integracja społeczna, wsparcie psychologiczne, oraz pomoc dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

<https://humandoc.pl/polska/wsparcie-edukacyjne-dla-dzieci-i-mlodziezy-z-ukrainy/>

Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji (OWiM) to wspólna inicjatywa Urzędu Miasta Krakowa i Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Celem projektu jest analizowanie procesów migracyjnych i przemian wielokulturowości w przestrzeni miejskiej.

W ramach projektu powstają szczegółowe raporty analizujące różne aspekty procesów migracyjnych w mieście oraz wywołanych przez te procesy transformacje społeczności miejskiej, zapoczątkowane zostały badania długookresowe imigrantów mieszkających w Krakowie, organizowane są regularne seminaria OWiM prezentujące wyniki działań projektu oraz zagadnienia pokrewne, integrowane są działania akademickie, miejskie i wojewódzkie mające na celu pełniejsze poznanie procesów migracyjnych i lepsze zarządzanie nimi.

<https://owim.uek.krakow.pl>

Inicjatywy organizacji pozarządowych za granicą

Refugee Support Network (RSN) w Wielkiej Brytanii:

RSN wspiera uchodźców w wieku szkolnym i młodzież poprzez mentoring edukacyjny, wsparcie psychologiczne i doradztwo zawodowe. Programy pomagają młodym uchodźcom w

dostosowaniu się do nowego systemu edukacyjnego oraz w osiąganiu sukcesów akademickich i zawodowych.

<https://www.refugeesupport.net>

Migrant Integration Lab w Niemczech:

Inicjatywa wspierająca integrację migrantów poprzez szkolenia zawodowe i warsztaty.

Programy obejmują kursy językowe, doradztwo zawodowe i wsparcie psychologiczne. Celem jest poprawa sytuacji zawodowej migrantów i ich pełniejsza integracja społeczna.

<https://www.migration-lab.net/en/ueber-uns/>

Integrationsprojekt w Szwecji:

Program wsparcia obywateli państw trzecich w zakresie nauki języka szwedzkiego i integracji społecznej. Oferuje kursy językowe, warsztaty kulturowe i doradztwo zawodowe. Działania pomagają migrantom w adaptacji do szwedzkiego społeczeństwa i rynku pracy.

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/integration/>

New competencies to act as connectors: inclusion of migrants and refugees through self-empowerment

Projekt "New competencies to act as connectors: inclusion of migrants and refugees through self-empowerment" miał na celu wzmocnienie wiedzy, umiejętności i zdolności pracowników i wolontariuszy NWC w edukacji inkluzywnej. Celem było usunięcie barier utrudniających wspólne działania oraz stworzenie podstaw do efektywnego i inkluzywnego uczestnictwa migrantów i uchodźców. Kurs trwał 8 dni, podzielony na 2 dni nauki online i 6 dni nauki stacjonarnej, podczas których uczestnicy zdobywali innowacyjne metody i techniki wspierające inkluzję i auto-reprezentację.

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-2-NL01-KA122-ADU-000041752>

Cooperation in Diversity, Unity in Diversity

Celem projektu było uświadomienie organizacjom rzeczywistości młodych uchodźców, opracowanie planu adaptacji organizacji, akceptacja jako pierwszy krok integracji, wzmacnianie młodzieży oraz nagłośnienie ich historii. W ramach projektu realizowano różnorodne działania edukacyjne, sesje grupowe, wizyty studyjne oraz spotkania z

ekspertami, co sprzyjało wspólnotowej atmosferze i umożliwiło młodzieży zdobycie nowych perspektyw i doświadczeń.

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-2-DE04-KA152-YOU-000038863>

Część IV: Integracja obywateli państw trzecich w świetle Strategii migracyjnej RP na lata 2025-2030

1. Wprowadzenie do Strategii migracyjnej RP

Cel i założenia Strategii

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 stanowi kluczowy element polityki migracyjnej Polski, mający na celu regulację procesów migracyjnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa kraju. Główne założenia Strategii obejmują skuteczne zarządzanie migracjami, dbałość o bezpieczeństwo narodowe oraz wspieranie integracji obywateli państw trzecich. Celem strategii jest stworzenie ram prawnych i administracyjnych umożliwiających kontrolę nad przepływami migracyjnymi, co ma zapobiegać nielegalnej migracji oraz wspierać legalną imigrację w sposób zrównoważony i kontrolowany.

Strategia migracyjna kładzie nacisk na humanitarne podejście do migrantów, uwzględniając ich prawa i potrzeby. Kluczowym aspektem jest integracja obywateli państw trzecich w polskim społeczeństwie, co obejmuje dostęp do edukacji, rynku pracy, opieki zdrowotnej oraz usług społecznych. Działania te mają na celu umożliwienie migrantom pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym Polski, co z kolei przyczynia się do ich większej samodzielności i stabilności.

Kontekst polityczny i społeczny

Kontekst polityczny i społeczny Strategii migracyjnej RP odzwierciedla zmieniające się realia demograficzne i gospodarcze Polski. Przez wiele lat Polska była krajem emigracyjnym, jednak w ostatnich latach stała się również krajem imigracyjnym. Wzrost liczby cudzoziemców przebywających w Polsce stawia nowe wyzwania przed systemem prawnym i administracyjnym kraju, wymagając zintegrowanego podejścia do zarządzania migracjami.

Strategia migracyjna na lata 2025-2030 odpowiada na te wyzwania, uwzględniając zarówno potrzeby migrantów, jak i interesy państwa. Z jednej strony, strategia promuje legalną migrację i integrację obywateli państw trzecich, z drugiej zaś dąży do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego poprzez skuteczną kontrolę granic i zwalczanie nielegalnej migracji.

W kontekście społecznym, integracja migrantów staje się coraz ważniejsza dla utrzymania spójności społecznej i zapobiegania napięciom społecznym. Strategia uwzględnia potrzeby edukacyjne, zawodowe i społeczne migrantów, wspierając ich adaptację do nowego środowiska. W tym celu przewiduje się rozwój programów integracyjnych, szkoleń zawodowych oraz wsparcie psychologiczne i doradcze.

Polityczne uwarunkowania strategii są ściśle powiązane z polityką migracyjną Unii Europejskiej. Polska, jako członek UE, zobowiązana jest do przestrzegania wspólnych standardów i polityk migracyjnych, co wpływa na kształtowanie krajowej strategii. Współpraca z innymi krajami członkowskimi oraz instytucjami unijnymi jest kluczowa dla skutecznego zarządzania migracjami i integracji obywateli państw trzecich.

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 uwzględnia również zmiany demograficzne w Polsce. Starzejące się społeczeństwo oraz niski przyrost naturalny skłaniają do poszukiwania rozwiązań wspierających migrację jako sposób na zapewnienie luk na rynku pracy oraz wsparcie systemu zabezpieczeń społecznych. W związku z tym, strategia promuje przyjmowanie migrantów posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, co przyczynia się do wzrostu gospodarczego i innowacyjności.

Jednym z kluczowych elementów strategii jest promocja inkluzywności i różnorodności kulturowej. Działania te mają na celu budowanie społeczeństwa otwartego na różnice kulturowe, co sprzyja lepszej integracji migrantów i redukcji uprzedzeń. W tym kontekście istotne jest również wspieranie dialogu międzykulturowego oraz organizowanie kampanii edukacyjnych, które mają na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat korzyści wynikających z migracji.

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 jest także odpowiedzią na wyzwania związane z kryzysami migracyjnymi i humanitarnymi. W przypadku masowego napływu migrantów, strategia przewiduje elastyczne mechanizmy zarządzania kryzysowego, które pozwalają na szybkie i efektywne reagowanie na zmieniające się sytuacje. Współpraca z organizacjami

międzynarodowymi i pozarządowymi jest kluczowa dla zapewnienia wsparcia humanitarnego oraz skutecznej integracji migrantów.

Podsumowując, Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 ma na celu stworzenie kompleksowego systemu zarządzania migracjami, który uwzględnia zarówno potrzeby migrantów, jak i interesy państwa. Integracja obywateli państw trzecich jest kluczowym elementem tej strategii, wspierając ich pełne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym Polski. Dzięki zrównoważonemu podejściu, strategia dąży do zapewnienia bezpieczeństwa, stabilności oraz spójności społecznej w obliczu zmieniających się realiów migracyjnych.

2. Cele Strategii migracyjnej RP w kontekście integracji obywateli państw trzecich

Promowanie integracji społecznej i zawodowej

Jednym z kluczowych celów Strategii migracyjnej RP jest promowanie integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich. Polska dąży do stworzenia spójnego społeczeństwa, w którym migranci mogą w pełni uczestniczyć w życiu społecznym i gospodarczym. Działania te obejmują wspieranie migrantów w dostosowywaniu się do polskich realiów poprzez programy integracyjne, szkolenia zawodowe i warsztaty. Ważnym elementem jest także wspieranie pracodawców w zatrudnianiu migrantów, co przyczynia się do zmniejszenia barier na rynku pracy i zwiększenia zatrudnienia wśród migrantów.

Wspieranie edukacji i rozwoju kompetencji językowych

Strategia kładzie duży nacisk na wspieranie edukacji i rozwój kompetencji językowych obywateli państw trzecich. Język jest kluczowym narzędziem integracji, dlatego programy nauki języka polskiego są priorytetem. Działania te obejmują kursy językowe, zarówno dla dzieci, jak i dorosłych, które pomagają w lepszym przyswajaniu języka i ułatwiają komunikację w codziennym życiu oraz w miejscu pracy. Wspieranie edukacji obejmuje również dostęp do polskiego systemu edukacyjnego na różnych poziomach, co zapewnia młodym migrantom możliwość rozwoju i lepsze perspektywy na przyszłość.

Zwiększanie dostępu do usług publicznych

Kolejnym ważnym celem Strategii migracyjnej RP jest zwiększanie dostępu do usług publicznych dla obywateli państw trzecich. Działania te mają na celu zapewnienie, że migranci mają równy dostęp do opieki zdrowotnej, edukacji, usług społecznych i innych podstawowych usług. W ramach tych działań przewiduje się rozwój punktów informacyjno-konsultacyjnych, które oferują pomoc prawną i doradztwo, a także tworzenie dedykowanych programów wsparcia dla migrantów. Dzięki temu migranci mogą skuteczniej korzystać z dostępnych zasobów, co wspiera ich integrację i poprawę jakości życia.

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 koncentruje się na holistycznym podejściu do integracji obywateli państw trzecich, uwzględniając różne aspekty ich życia w Polsce. Poprzez promowanie integracji społecznej i zawodowej, wspieranie edukacji i rozwój kompetencji językowych oraz zwiększanie dostępu do usług publicznych, strategia dąży do stworzenia inkluzywnego i otwartego społeczeństwa, w którym każdy ma równe szanse na rozwój i uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym.

3. Działania przewidziane w Strategii migracyjnej RP

Programy wsparcia dla migrantów

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 przewiduje szeroki zakres programów wsparcia dla migrantów, mających na celu ułatwienie ich integracji społecznej i zawodowej. Programy te obejmują kursy języka polskiego, szkolenia zawodowe, doradztwo prawne i psychologiczne, a także programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży. Wsparcie to ma na celu zapewnienie migrantom możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym Polski, co przyczynia się do ich większej samodzielności i stabilności. Ważnym elementem jest także tworzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych, które oferują pomoc w załatwianiu formalności związanych z legalizacją pobytu i pracy w Polsce.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami

Strategia kładzie duży nacisk na współpracę z organizacjami pozarządowymi (NGO) oraz lokalnymi społecznościami, które odgrywają kluczową rolę w procesie integracji migrantów. NGO i lokalne inicjatywy często dysponują wiedzą i doświadczeniem, które są niezbędne do skutecznego wsparcia migrantów. Współpraca ta obejmuje realizację wspólnych projektów,

organizowanie wydarzeń integracyjnych oraz tworzenie sieci wsparcia dla migrantów. Działania te mają na celu budowanie społeczeństwa otwartego i inkluzywnego, w którym każdy ma równe szanse na rozwój i uczestnictwo w życiu publicznym. Strategia przewiduje również wsparcie finansowe dla NGO, które realizują projekty na rzecz integracji migrantów.

Inicjatywy na rzecz zwalczania dyskryminacji

Ważnym elementem Strategii migracyjnej RP jest zwalczanie dyskryminacji i promowanie równości. Inicjatywy te mają na celu zapewnienie, że migranci są traktowani na równi z obywatelami Polski i mają takie same prawa i obowiązki. Działania te obejmują kampanie edukacyjne i informacyjne, które mają na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat problemów dyskryminacji i promowanie postaw tolerancji i akceptacji. Strategia przewiduje również szkolenia dla pracowników instytucji publicznych, aby lepiej przygotować ich do pracy z migrantami i zapewnić, że usługi publiczne są dostępne i dostosowane do potrzeb wszystkich mieszkańców. W ramach tych działań przewiduje się także współpracę z międzynarodowymi organizacjami działającymi na rzecz praw człowieka, co umożliwia wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk.

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 dąży do stworzenia spójnego systemu wsparcia dla migrantów, który uwzględnia różne aspekty ich życia w Polsce. Poprzez programy wsparcia, współpracę z NGO i lokalnymi społecznościami oraz inicjatywy na rzecz zwalczania dyskryminacji, strategia stawia na budowanie inkluzywnego społeczeństwa, które jest otwarte na różnorodność i szanuje prawa wszystkich mieszkańców.

Ocena pozytywnych aspektów Strategii migracyjnej RP

Wzmocnienie spójności społecznej

Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 zakłada działania na rzecz wzmocnienia spójności społecznej. Poprzez promowanie integracji migrantów, strategia dąży do stworzenia społeczeństwa otwartego i inkluzywnego, które szanuje różnorodność kulturową. Wprowadzenie programów edukacyjnych, kulturalnych i społecznych pozwala na budowanie relacji między migrantami a lokalnymi społecznościami, co przyczynia się do redukcji uprzedzeń i stereotypów. Spójność społeczna jest kluczowa dla zapewnienia stabilności i pokoju społecznego, a działania promujące integrację przyczyniają się do jej wzmocnienia.

Poprawa jakości życia migrantów

Jednym z głównych celów strategii jest poprawa jakości życia migrantów w Polsce. Działania obejmują szeroki zakres programów wsparcia, które mają na celu ułatwienie dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej, usług społecznych oraz rynku pracy. Poprawa jakości życia migrantów wpływa na ich lepsze przystosowanie do nowego środowiska, co z kolei przekłada się na ich większą aktywność zawodową i społeczną. Dostęp do odpowiednich usług i wsparcia jest kluczowy dla zapewnienia migrantów godnych warunków życia oraz ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Potencjalne korzyści ekonomiczne

Strategia migracyjna RP uwzględnia również potencjalne korzyści ekonomiczne wynikające z integracji migrantów. Legalna i dobrze zarządzana migracja może przyczynić się do wzrostu gospodarczego poprzez wypełnienie luk na rynku pracy, wprowadzenie nowych umiejętności i wiedzy oraz zwiększenie innowacyjności. Migranci, którzy są dobrze zintegrowani i aktywni zawodowo, mogą przyczyniać się do rozwoju lokalnych społeczności oraz generowania dodatkowych dochodów podatkowych. W dłuższej perspektywie, integracja migrantów może prowadzić do tworzenia nowych miejsc pracy i wzmacniania gospodarki narodowej.

Podsumowując, Strategia migracyjna RP na lata 2025-2030 przynosi liczne korzyści zarówno dla migrantów, jak i dla społeczeństwa polskiego. Wzmocnienie spójności społecznej, poprawa jakości życia migrantów oraz potencjalne korzyści ekonomiczne to główne pozytywne aspekty strategii, które przyczyniają się do budowania bardziej zintegrowanego i otwartego społeczeństwa.

Część V: Rekomendacje działań

1. Wsparcie finansowe i techniczne

Fundusze i granty

Aby skutecznie wspierać integrację migrantów, konieczne jest zapewnienie stabilnego finansowania programów i projektów integracyjnych. Zaleca się utworzenie specjalnych funduszy i grantów, które będą dostępne zarówno dla organizacji pozarządowych, jak i instytucji publicznych. Fundusze te powinny być przeznaczone na realizację inicjatyw

mających na celu edukację, wsparcie zawodowe, zdrowotne i społeczne migrantów. Istotne jest również, aby procedury aplikacyjne były proste i przejrzyste, co umożliwi szerokie uczestnictwo różnych podmiotów w tych programach.

Wsparcie techniczne i szkoleniowe

Oprócz wsparcia finansowego, konieczne jest również zapewnienie wsparcia technicznego i szkoleniowego dla organizacji i instytucji pracujących na rzecz integracji migrantów.

Szkolenia powinny obejmować zagadnienia związane z zarządzaniem projektami, pozyskiwaniem funduszy, a także specyficznymi aspektami pracy z migrantami, takimi jak edukacja międzykulturowa, wsparcie psychologiczne i prawne. Wsparcie techniczne może obejmować dostarczanie narzędzi i technologii wspierających realizację programów integracyjnych, takich jak platformy e-learningowe czy systemy zarządzania danymi.

2. Monitorowanie i ocena

Mechanizmy oceny skuteczności

Aby zapewnić efektywność realizowanych działań, konieczne jest wprowadzenie mechanizmów oceny skuteczności programów i projektów integracyjnych. Mechanizmy te powinny obejmować regularne monitorowanie postępów, ocenę osiągniętych rezultatów oraz analizę wpływu podejmowanych działań na integrację migrantów. Ważne jest również, aby ocena była oparta na mierzalnych wskaźnikach, które pozwolą na obiektywną ocenę skuteczności podejmowanych działań. Przeprowadzanie regularnych ewaluacji i audytów pomoże zidentyfikować obszary wymagające poprawy oraz najlepsze praktyki, które można zastosować w przyszłości.

Systemy raportowania i feedbacku

W celu zapewnienia transparentności i ciągłego doskonalenia działań, zaleca się wprowadzenie systemów raportowania i feedbacku. Systemy te umożliwią zbieranie informacji zwrotnych od beneficjentów programów integracyjnych, co pozwoli na lepsze dostosowanie działań do ich potrzeb i oczekiwań. Regularne raportowanie o postępach i wynikach programów powinno być dostępne zarówno dla instytucji finansujących, jak i dla szerokiej publiczności. Transparentność w raportowaniu pomaga budować zaufanie społeczne oraz zaangażowanie różnych interesariuszy w proces integracji.

Wnioski i zalecenia zawarte w tej części dokumentu mają na celu zapewnienie skuteczności działań na rzecz integracji migrantów oraz stałe doskonalenie podejmowanych inicjatyw. Dzięki wsparciu finansowemu, technicznemu oraz skutecznym mechanizmom monitorowania i oceny, Polska będzie mogła efektywnie wspierać migrantów w ich procesie integracji, co przyczyni się do budowania spójnego i inkluzywnego społeczeństwa.

Źródła

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. (2023). *O Karcie praw podstawowych (KPP)*. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-2021-2027/prawo-i-dokumenty/stosowanie-karty-praw-podstawowych/karta-praw-podstawowych-kpp/>

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. (2024). *Informacja dotycząca konieczności realizacji projektów zgodnie z zasadami równości oraz zapisami Karty Praw Podstawowych (KPP) i Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON)*. Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

<https://www.gov.pl/web/klimat/informacja-dot-koniecznosci-realizacji-projektow-zgodnie-z-zasadami-rownosci-oraz-zapisami-karty-praw-podstawowych-kpp-i-konwencji-o-prawach-osob-niepelnosprawnych-kpon2>

Parlament Europejski i Rada. (2021). *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 dotyczące Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego*.

Komitet Monitorujący Karty Praw Podstawowych. (2022). *Wytyczne dotyczące zapewnienia poszanowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przy wdrażaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych*.

Sytuacja życiowa i ekonomiczna migrantów z Ukrainy w Polsce w 2023 roku - Raport Narodowego Banku Polskiego.

https://nbp.pl/wp-content/uploads/2024/01/raport_migranci_z-Ukrainy_2023.pdf

Publikacje o przepływach migracyjnych - Wybrane raporty z badań NBP dotyczących procesów migracyjnych.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

<https://nbp.pl/publikacje/rozne-publikacje/publikacje-o-przeplywach-migracyjnych/>

Statystyki migracyjne - Urząd do Spraw Cudzoziemców.

<https://www.gov.pl/web/udsc/statystyki-migracyjne>

European Migration Network (EMN) Annual Report on Migration and Asylum 2023 - Raport EMN dotyczący migracji i azylu w Europie

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en?prefLang=pl

Nowe obszary docelowe w migracji z Ukrainy do Polski

<https://www.migracje.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2019/11/WP118176.pdf>

Problemy i wyzwania w zakresie integracji imigrantów w województwie opolskim.
Perspektywa cudzoziemców.

<https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2023/03/Raport-z-realizacji-badania-Perspektywa-cudzoziemcow.pdf>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

Poglądy wyrażone w publikacji nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej, Funduszu, ani Ministerstwa.